

İTERAKTİF

YENİ
MAARİF MODELİNE
UYGUNDUR

SOSYAL BİLGİLER

TEMEL BİLGİLER

ALİŞTIRMALAR

AÇIK UÇLU SORULAR

KAVRAMA TESTLERİ

Hedefine Paraf At

VIDEO
ÇÖZÜM

MOBİL
KÜTÜPHANE

AKILLI
TAHTA

İTERAKTİF

1. MODÜL

SOSYAL BİLGİLER

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE

1. ÜNİTE: BİRLİKTE YAŞAMAK

Gruplar ve Rollerimiz	7
Kavrama Testi - 1	13
Kültürel Zenginliklerin Birlikte Yaşamaya	
Katkısı	15
Kavrama Testi - 2	25
Yardımlaşma ve Dayanısmada Beraberiz	27
Kavrama Testi - 3	33
Ünite Testi	35

2. ÜNİTE

2. ÜNİTE: EVİMİZ DÜNYA

İlimizin Göreceli Konumu	39
Kavrama Testi - 1	45
Doğal ve Beşerî Çevremizdeki Değişim	47
Kavrama Testi - 2	53
Ortak Yazılı Testi - 1	55
İlimizde Yaşanabilecek Afetler ve Etkileri	57
Kavrama Testi - 3	63
Ülkemize Komşu Devletler	65
Kavrama Testi - 4	73
Ünite Testi	75

3. ÜNİTE

3. ÜNİTE: ORTAK MİRASIMIZ

Ortak Kültürel Mirasımız	81
Kavrama Testi - 1	89
Anadolu'nun İlk Yerleşim Yerlerinde Yaşam	91
Kavrama Testi - 2	99
Mezopotamya ve Anadolu Medeniyetlerinin Ortak Kültürel Mirasa Katkıları	101
Kavrama Testi - 3	111
Ünite Testi	113
Ortak Yazılı Testi - 2	119

BİRLİKTE YAŞAMAK
Gruplar ve Rollerimiz

Kazanımlar

SB.5.1.1. Dahil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme

BİLGİ

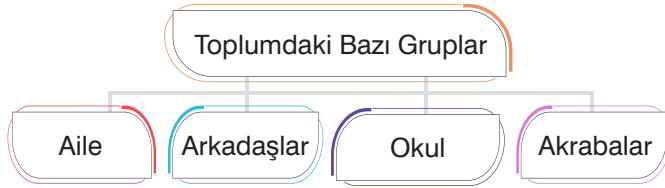
Toplumsal hayatta bazı gruplar içerisinde bulunur ve roller ediniriz. Bu rollere uygun biçimde davranmamız beklenir.

A. Gruplar

Birden fazla kişi veya nesnenin oluşturduğu, görüşleri, amaçları ve çıkarları bir olan kişiler bütününe **grup** denir.

Grupların genel özellikleri şunlardır:

- Bir ihtiyaç durumunda oluşur.
- En az iki kişiden meydana gelir.
- Kişilerin belli bir ortak hedefi vardır.
- Grubu oluşturan kişiler genellikle gönüllüdür.

- Grup içerisindeki birlik ve beraberlik anlayışı çok önemlidir. Çünkü toplum; gruplar arasındaki uyum ve grupların birbirine desteği ile varlığını devam ettirebilir.
- Ayrıca bu gruplarda yer alan üyeler tecrübe, beceri ve farklı bakış açıları ile gruba değer katar ve grubun diğer üyelerinin gelişimine katkı sağlar.
- Atalarımızın dediği gibi: "Birlikten kuvvet doğar."

Aile

İçinde yer aldığımız ilk grup ailedir. Toplumun temelini oluşturan aile aşağıdaki kişilerden oluşur.

Arkadaş Grubu

Toplumsal hayatımızı oluşturan bir diğer grup da arkadaş grubudur. Arkadaşlarımızla şunları yaparak nitelikli ve eğlenceli vakit geçiririz:

- Oyun oynarız.
- Ders çalışırız.
- Spor yaparız.
- Sanat etkinliklerine katılırız.

Okul

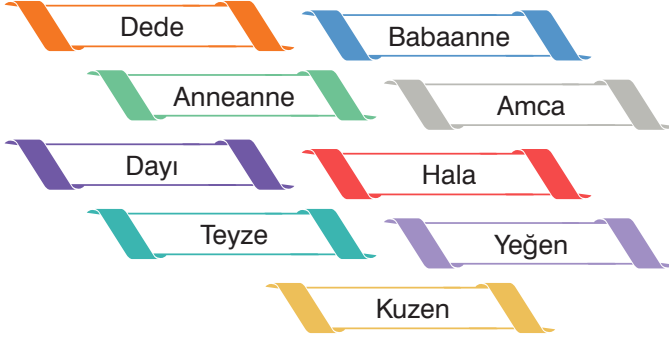
- Okul, sosyal sorumluluk grupları, spor takımları, müzik ve resim kulüpleri içinde yer aldığımız önemli gruplar arasındadır. Bu gruplarda görev almak sosyalleşmimize ve kişisel gelişimimize katkı sağlar.
- Her grubun kendine ait birtakım kuralları vardır.
- Grup kurallarına uymak grup için çok önemlidir ve grubun her üyesi için birer sorumluluktur.

Akrabalar

- Hayatımızdaki önemli gruplardan biri de akrabalarımızdır.
- Akrabalarımızı sık sık ziyaret eder, hâl ve hatırlarını sorarız.
- Sevinç ve üzüntülerimizi akrabalarımızla paylaşıyoruz.

Akraba grubunda üstlenilebilecek roller şunlardır:

B. Roller

Rol, grup içinde bireye düşen görevlerdir. Bir başka deyişle üyesi olduğumuz grupta üstlenmemiz gereken görevlerdir.

- Dâhil olduğumuz gruplarda bazı rollere sahip oluruz. Örneğin aile içinde çocuk, okulda öğrenci, sınıfta sınıf başkanı ve hentbol takımında kaleci rolünde olabiliriz.
- Birden çok grupta yer aldığımız için aynı anda birden fazla role de sahip oluruz.
- Dâhil olduğumuz gruplara ve üstlendiğimiz rollere göre çeşitli haklar elde eder ve sorumluluklar üstleniriz.

Bir insanın aynı anda birden fazla rolü olabilir. Örneğin Mesut Bey;

Eşinin gözünde **koca**

İş yerinde **mühendis**

Çocuklarına göre **baba**

Torunlarına göre **dededir**.

Okulda bulunduğumuz gruplara öğrenci kulüpleri örnek gösterilebilir. Bunlardan bazıları şunlardır:

- Müzik Kulübü
- Spor Kulübü
- Satranç Kulübü
- Tiyatro Kulübü
- Çevre Koruma Kulübü
- Kütüphane Kulübü
- Gezi Gözlem Kulübü
- Spor Kulübü

ÖRNEK • 1

Okulda; kültür ve edebiyat, müzik, resim, halk oyunları, tiyatro, kütüphanecilik, sivil savunma, satranç, gibi pek çok kulüp vardır. Bu kulüplerde başkan, başkan yardımcısı, yazıcı, sayman, üye gibi farklı roller alırız.

Bu rollerle ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Gruptaki rolümüzü aksatmamalıyız.
- B) Rol çatışmasına izin vermemeliyiz.
- C) Rollerimizi başkalarıyla paylaşmalıyız.
- D) Grubun başarılı olması için rolümüzü uygun biçimde yerine getirmeliyiz.

Hak

Bir kimseye içinde yaşadığı toplumca tanınmış yetkidir.

Sorumluluk

Kişinin kendi davranışlarının sonucunu üstlenmesidir.

Okuldaki Sorumluluklarıma Örnekler

- Derslere geç kalmamak,
- Okul araç ve gereçlerine zarar vermemek,
- Takım ve grup arkadaşlarımızla uyum içinde olmak

Okuldaki Haklarıma Örnekler

- Okulun sosyal imkânlarından faydalanmak,
- Müzik ve resim kulüplerinde duygu ve düşüncelerimizi özgürce ifade etmek

Evdeki Sorumluluklarıma Örnekler

- Odasını toplamak
- Ev işlerine yardım etmek
- Derslerine düzenli çalışmak
- Giysilerini dolaba yerleştirmek
- Aile ekonomisine uygun davranmak
- Parasını ve eşyalarını tutumlu kullanmak

Okuldaki Sorumluluklarıma Örnekler

- Okul kurallarına uymak
- Okul eşyalarına zarar vermemek
- Okulda çalışanlara saygılı olmak
- Okulu ve okul bahçesini temiz tutmak
- Koridorlarda yüksek sesle konuşmamak
- Arkadaşlarla uyumlu bir ilişki içinde bulunmak

Üyesi olduğumuz grup ve kurumlardaki rollerimizi, sorumluluklarımızı ve haklarımızı bilmeliyiz. Bunları bilip yerine getirirsek:

Güven duygumuz artar.

Karşılıklı ilişkiler güçlenir.

Toplumsal refah düzeyi artar.

Sorumluluk duygumuz gelişir.

Kişiliğimiz olumlu yönde gelişir.

Birlik içinde, uyumlu yaşarız.

ÖRNEK • 2

Bizler, içinde bulunduğumuz gruplara karşı sorumluyuz. Toplumsal düzeni sağlamak ve daha iyi bir dünyada yaşamak için, uyumlu olmaya özen göstermeliyiz.

Buna göre, aşağıdakilerin hangisi doğru değildir?

- A) Etrafımızdaki kişilerle yardımlaşmalıyız.
- B) Farklılıklara karşı hoşgörülü olmamalıyız.
- C) Çevremizdeki insanlarla iş birliği yapmalıyız.
- D) Sorumluluklarımızın gereğini yerine getirmeliyiz.

ALİŞTİRMA • 1

Aşağıdaki görsellerle ilgili sahip olunabilecek rolleri yazınız.

1

2

3

4

5

Toplumsal hayatta dâhil olduğumuz gruplardan biri de komşu grubudur. Geleneklerimiz ve İslam dini komşuluğa önem vermektedir.

Ev alma, komşu al.
(atasözü)

Komşu köpeği, komşuya
ürümez. (atasözü)

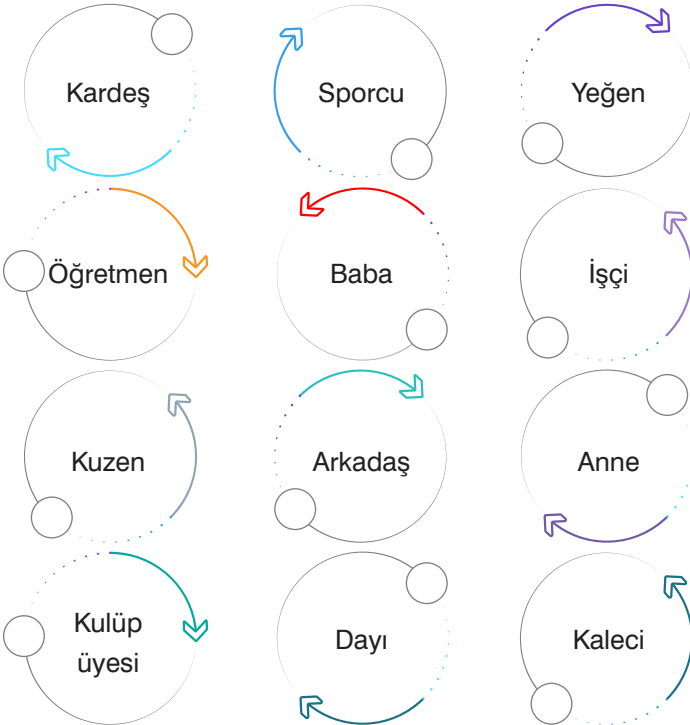
Komşusu açken, tok
yatan bizden değildir.
(hadis-i şerif)

Komşu komşunun külüne
muhtaçtır. (atasözü)

ALİŞTIRMA • 2

Aşağıdaki rollerden hangileri aile ve akrabalık bağıyla ilgilidir? İşaretleyiniz.

ALİŞTIRMA • 3

Aşağıdaki kutulara çeşitli gruplarda sahip olduğunuz/olabileceğiniz rolleri yazınız.

ALİŞTİRMA • 4

Aşağıdaki davranışları hak veya sorumluluk olması durumuna göre işaretleyiniz.

		Hak	Sorumluluk
1	Çevreyi temiz tutmak		
2	Okul kurallarına uymak		
3	Oyun oynamak		
4	Sağlıklı beslenmek		
5	Müzik dinlemek		
6	İnsanlara saygılı davranmak		
7	Ödevleri zamanında yapmak		
8	Temiz bir çevrede yaşamak		
9	Evdeki iş bölümüne katılmak		
10	Gerekli eğitim imkânlarına sahip olmak		

ÖRNEK • 3

Yer aldığımız gruplardaki rollerimizin gereklerini yerine getirmek sorumluluk olarak isimlendirilir. Rollerimize uygun davrandığımızda o rolle ilgili sorumluluklarımızı yerine getirmiş oluruz. Sorumluluklarımızı yerine getirerek başarılı ve mutlu bireylerin olduğu bir toplumun oluşmasına katkıda bulunuruz.

Buna göre, aşağıdakilerin hangisi sorumluluk sahibi insanların dikkate aldığı deyim ve atasözlerinden olamaz?

- A) “Baş koymak.”
- B) “Yarı yolda kalmak.”
- C) “İşleyen demir pas tutmaz.”
- D) “Bugünün işini yarına bırakma.”

ÖRNEK • 4

Merhaba ben Yasemin. İnsanlar bana farklı ifadelerle seslenir. Babam “kızım”, dedem “torunum”, kardeşim “abla”, sınıf arkadaşlarım “başkan” diye çağırıyor beni. Evde vaktinde yatıyorum ama odamı düzenli tutamıyorum. Arkadaşlarımla oyun oynuyorum ve çok eğleniyorum. Oyunlar sırasında arkadaşlarıma saygılı davranıyorum.

Okulda öğrenciyim. Ödevlerimi zamanında yapıyorum. Derslerde söz almadan konuşmuyorum. Okul kurallarına uyuyorum. Bazen okula geç kalıyorum.

Buna göre, Yasemin için aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Farklı rollere sahiptir.
- B) Bazı sorumluluklarını yerine getirmemektedir.
- C) Derslerde olumlu davranışlar sergilemektedir.
- D) Okulda ve evde rol çatışması yaşamaktadır.

A Ç I K U Ç L U - 1

Günlük hayattaki sorumluluklarınıza örnekler veriniz.

A Ç I K U Ç L U - 2

Günlük hayattaki haklarınıza örnekler veriniz.

A Ç I K U Ç L U - 3

Komşulukla ilgili bir atasözü yazınız.

A Ç İ K U Ç L U 4

Hak ve sorumlulukları bilip bunları yerine getirmenin faydaları neler olabilir?

ALİŞTIRMA • 5

Aşağıdaki rollerden hangisinin sorumluluğu yanlış ve rılmıştır? İşaretleyiniz.

Aile içinde çocuğum.

Evde müzik dinlerken kimseyi rahatsız etmem. Aileme karşı saygılı ve sevgi dolu davranırım. Verilen görevleri yerine getiririm. Odamı temiz tutarım.

Okul kütüphanesinden aldığım kitapları temiz bir şekilde kullanırım. Derslerime düzenli çalışır, öğretmenimi dikkatlice dinlerim. Arkadaşlarımla iyi geçinirim.

Okulda öğrenciyim.

Okul kulübünde üyeyim.

Kulüpte aldığım görevleri en iyi şekilde ve en kısa sürede yerine getirmeye çalışırım. Yeni fikirler üretirim.

Mahallede arkadaşlarımla oynamaya ve okula giderek eğitim alma hakkım vardır.

Bir kulüpte sporcuyum.

ALİŞTIRMA • 6

SAAT	GÜNLÜK PLANIM
07.30 - 08.20	Uyanma, kahvaltı, okula hazırlık
08.30 - 15.00	Okula gitmek
15.10 - 16.30	Kardeşimle veya arkadaşlarımla etkinlik ve oyun oynamak
16.30 - 17.30	Televizyon izlemek
17.30 - 18.15	Bilgisayarda araştırma yapmak
18.15 - 19.30	Derslerime çalışmak ve ödev yapmak
19.30 - 20.15	Akşam yemeği yemek
20.15 - 21.30	Kitap okumak ve dinlenmek
21.30	Uyumak

Bu şekilde bir plan hazırlayıp uygulayan bir kişi için aşağıdakilerin hangisi söylenbilir? İşaretleyiniz.

1	Sorumluluk sahibidir.	
2	Haklarının farkında değildir.	
3	Düzenli bir yaşantısı vardır.	
4	Rollerine uygun davranmaktadır.	
5	Bilinçsizce hareket etmektedir.	

ÖRNEK • 5

Okuldaki kulüp faaliyetlerine katılmak ve bu kulüplerde çalışmalar yapmak sosyalleşmeye önemli katkılarda bulunur. Kulüp faaliyetleri yeni arkadaşlar edinilmesinde ve yeteneklerin keşfedilmesinde oldukça etkilidir. Kulüplerin her biri bir gruptur. Çünkü belirli bir amaç için bir araya gelmişlerdir.

Buna göre, kulüp faaliyetlerine katılmanın faydaları arasında aşağıdakilerin hangisi yer almaz?

- A) Arkadaş çevremizi geliştirir.
- B) Sosyal bir birey olmamızı sağlar.
- C) Yeteneklerimizin gelişmesinde etkilidir.
- D) İçeride dönük bireyler olmamıza ortam hazırlar.

Gruplar ve Rollerimiz

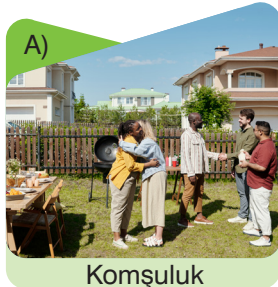
1. Arya, iki yaşından sonra yürüme problemi yaşamaya başladı. Son üç yıldır tekerlekli sandalye kullanan Arya'nın tüm ihtiyaçlarını karşılamaya çalışan ailesi, artık okul çağına gelen kızlarının okula gidememe ihtimali üzerine büyük kaygı yaşadı. Ailesinin bu tedirginliğine rağmen okula gidebilme umudunu hiç yitirmeyen Arya, özel gereksinimli çocuklar için erişilebilir şekilde tasarlanan bir ilkokulda eğitimine başladı. Arya, okulunda tekerlekli sandalyesiyle özgürce hareket edebiliyor, arkadaşlarıyla vakit geçiriyor, oyun oynuyor ve derslerine giriyor. Arkadaşları; sınıf araç gereçlerini kullanmak, çantasını toplamak gibi her konuda Arya'ya yardımcı oluyor. Arya da derslerine çalışarak arkadaşlarına örnek oluyor.

Buna göre Arya için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ailesi ile iletişim sorunu yaşadığı
B) Eğitim hakkından yararlandığı
C) Okul grubuna uyum sağladığı
D) Umutlu ve kararlı bir çocuk olduğu

2. Grup; fikirleri, amaçları, çıkarları ortak olan kişiler bütününe denir.

Buna göre aşağıdaki grupların hangisi kan bağına dayanır?

Komşuluk

İzci kulübü

Akrabalar

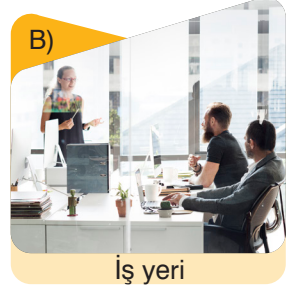
Proje ekibi

3. • Sınıf arkadaşları • Halk oyunları grubu
• Tiyatro grubu • Sosyal kulüpler

Bu gruplar daha çok aşağıdakilerin hangisinde görülür?

Park

İş yeri

Ev

Okul

4. Akrabalarımızın, tanıdıklarımızın evlerine gitmemiz ve ya onların bizim evimize gelmesi karşılıklı bir hak olarak düşünülebilir. Bu ilişkilerde gruplarla kısa süreli birlikte oluruz. Gittiğimiz evlerde kendi evimizdeki gibi rahat hareket etmemiz normal karşılanmaz. Çünkü buna hakkımız yoktur. Gittiğimiz evde misafir olduğumuzu unutmamalıyız. Misafirliğe uygun davranışlar göstermeliyiz. Eğer bir sorumluluk verilmişse onu en iyi şekilde yerine getirmeliyiz.

Buna göre,

- I. Bulunduğumuz ortamda rollerimize uygun davranışlar sergilemeliyiz.
- II. Akraba ve komşularımızın evine giderek en önemli sorumluluğumuzu yerine getiririz.
- III. Her yerde kişisel alanımız veya evimiz gibi hareket edemeyiz.

yorumlarından hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

5.

Merhaba arkadaşlar, ben Erhan. Çevre Kulübü üyesiyim. Kulüp olarak hem eğlenebileceğimiz hem de çevreye duyarlı bireyler olarak çevre temizliği yapabileceğimiz bir piknik düzenlemeye karar verdik. Okul idaresinin de uygun görmesiyle panolara, yapacağımız etkinlikle ilgili afişler astık. Etkinliğe katılmak isteyenlerin kulübümüze başvurmasını istedik. Kısa süre içerisinde kırk öğrencinin katılımı kesinleşti.

Erhan ve arkadaşlarının yapacağı bu etkinlikte aşağıdaki kişilerden hangisi sorumluluğunu yerine getirmiştir?

A)

Çöpleri topladım.

B)

Karnımı doyurdum.

C)

Oyun oynadım.

D)

Çok eğlendim.

6. Her grubun kendine has özellikleri vardır. Gruplar;

- büyük veya küçük olabilir.
- resmî veya özel olabilir.
- uzun veya kısa süreli olabilir.
- farklı alanlarda faaliyet gösterebilir.
- değişik sayıda üyeye sahip olabilir.

Buna göre, grupların aşağıdakilerin hangisi bakımından farklılaştığı söylenemez?

A) Süresi

B) İlgili alanı

C) Büyüklüğü

D) Maddi değeri

7.

Bu görseldeki ortamda sahip olunabilecek roller arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

A) Kaleci

B) Muhasebeci

C) Hakem

D) Antrenör

8.

“Günlük yaşamımda çeşitli gruplar içinde bulunuyorum. Bulduğum gruptaki yerimle ilgili olarak üstlendiğim bir rolüm var. Bu rol, gruptaki diğer kişilerin benden beklediği davranışlardır. Bu davranışları gösterirsem rolümü yerine getirmiş olurum.

Çalışmak, düşünmek, yardımlaşmak, koşmak, yürümek davranışlarımdan bazılarıdır.

Bu davranışları iç ve dış etkilere karşı geliştiriyorum. Örneğin futbol takımında kalecilik yaparken kaleye atılan topu bir hamlede kurtarmıştım.

Eve dönerken, Emine teyzenin elindeki ağır çantayı taşımasına yardım etmiştim.”

Bu kişi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Bilinçli davranışlar sergilemektedir.

B) Rol ve sorumluluklarının farkındadır.

C) Toplum içerisinde sosyalleşmekten kaçınmaktadır.

D) Büyüklerine yardım etmenin önemini bilmektedir.

BİRLİKTE YAŞAMAK

Kültürel Zenginliklerin Birlikte Yaşamaya Katkısı

Kazanımlar

SB.5.1.2. Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yorumlayabilme

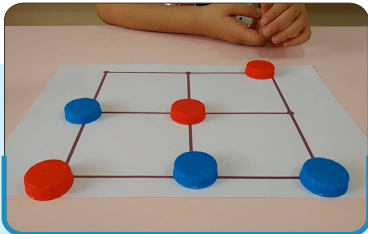
Bilgi

Kültür, bir milletin tarih boyunca meydana getirdiği maddi ve manevi değerlerinin bütünüdür. Kültür, bir toplumu millet yapan ve diğer milletlerden ayıran önemli bir değerdir.

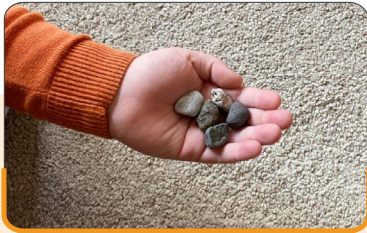
Türkiye ve Dünya Geneline Oynanan Geleneksel Oyunlar:

Türk kültürünü ve âdetlerini yansıtan, kuşaktan kuşağa aktarılan çeşitli geleneksel çocuk oyunlarımız vardır. Geleneksel çocuk oyunlarının bir kısmı evrenseldir. Bu oyunlar çocuklara şu açılardan fayda sağlamaktadır:

- Liderlik yapma
- Saygılı olma
- İş birliği geliştirme
- Topluma uyumu kolaylaştırma
- Merak oluşturma
- Tahmin etme
- Dikkati artırma
- Problem çözme
- Analiz etme

Üçtaş: Türkmenistan, Hindistan.

Beştaş: Endonezya, Kırgızistan, Kore Cumhuriyeti, Yunanistan.

Dokuztaş/çanak/yedikule: Hindistan, Suriye.

İstop: İtalya, Romanya, Kolombiya.

Körebe: Nijerya, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan, Almanya, Fransa, İngiltere.

Mangala: Türk cumhuriyetleri, Gana, Kenya, Nijerya, Fildişi Sahili, Mali; Asya'da Endonezya, Hindistan, Amerika, Karayipler.

Saklambaç: Tüm ülkelerde oynanır.

Farklı Kültürlerde Selamlaşma Geleneği

Türk kültüründe bireylerin birbiriyle selamlaşması; el sıkışma, sarılma, başı hafifçe öne eğme, el öpme vb. şekillerde yapılmaktadır.

Japonya'da insanlar başlarını öne eğerek selamlaşmaktadır.

Filipinliler, kendinden büyük kişilerin elini alnına koyarak selamlaşırlar.

Fransa'da insanlar, selamlaşmak için birbirini yanaktan öperler.

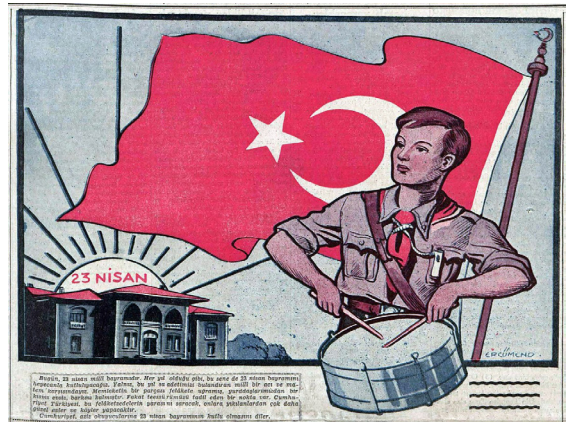
Yunanlar, sadece tanıdıklarının sırtına veya omzuna dokunarak selamlaşırlar.

Yeni Zelanda'daki Maori halkı ise selamlaşmak için burun ve alınlarını birbirlerine bastırırlar.

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı

- 23 Nisan'ın Türkiye'de ulusal bayram olarak kabul edilmesinin nedeni, 1920'de o gün Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılmış olmasıdır.
- Mustafa Kemal Atatürk tarafından Türk çocuklarına hediye edilmiştir.
- Günümüzde düzenlenen 23 Nisan şenliklerine yabancı ülke çocukları da misafir olarak katılmaktadır.
- Çocuklara bayram hediye eden ve bu bayramı bütün dünya ile paylaşan ilk ve tek ülke Türkiye'dir.

Geleneksel Türk Kültüründen Örnekler

- **Zeybek** adlı halk oyununda cepken denilen, gömlek üstüne giyilen ve üzeri işlemeli bir kıyafet giyilir.
- Su üzerine yağlı boya ile desen verilen ve bu desenlerin kâğıda geçirildiği **ebru sanatı**, el sanatlarındandır.
- Dinî bakımdan önemi olan ramazan ayında iki minare arasına **mahya** asma geleneği vardır.
- Kare şeklinde kesilen ince hamurların içine kıyma koyularak yapılan **Kayseri mantısı** ünlü bir yemektir.
- **Kebap, baklava** ve **etli ekmek** de diğer geleneksel lezzetlerdendir.
- Geleneksel Türk evlerinin üst katlarında cepheden dışarı çıkıntı yapan, **cumba** denilen bir oda bölümü bulunur.

Zeybek

Kayseri mantısı

Mahya

Geleneksel Bulgar Kültüründen Örnekler

- Başlıca müzik aletleri kaval, zurna ve yaylı bir çalgı olan **gadulka**dır.
- Bulgar erkekleri **Surva Festivali**'nde hayvan kürklerinden yapılmış, **kukeri** denilen çeşitli kostümler giyerler.
- Mart ayında, beyaz ve kırmızı iplerden yapılan bir bileklik olan **marteniçka** (martenitsa) takarlar. Marteniçkaların beyaz ipi huzuru, kırmızı ipi ise yaşam döngüsünü temsil eder.
- Sıcak ve soğuk servis edilen çorbalar, Bulgaristan mutfağında önemli bir yer tutar.
- **Kalaycılık**, ateşle doğrudan temas eden bakır kaplara özel bir kaplamanın uygulandığı el sanatıdır.

Kukeri kostümü ve festivali

Martenitsa bileklik

Kalaycılık

Geleneksel Türkmen Kültüründen Örnekler

- Erkekler koyun postundan yapılan bir başlık olan **telpek** takarlar.
- Düğünlerde et, havuç ve baharatlarla harmanlanmış, pirinçten yapılan **plov** (Türkmen pilavı) misafirlere ikram edilir.
- El sanatlarının başında Türkmen halı dokumacılığı gelir.
- Mayıs aylarının son pazar günü kutlanan **Halı Bayramı** dünyadaki tek halı bayramıdır.
- Kötülükleri kovduğuna inanılan kırmızı ve tonları kıya-fetlerde bolca kullanılır.
- Türkmen sazı, müziklerinde önemli bir yer tutar.

Telpek başlığı

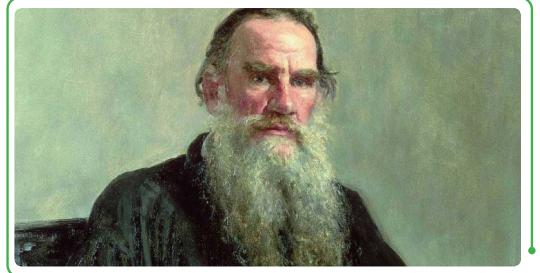
Türkmen pilavı

Türkmen halısı

Geleneksel Rus Kültüründen Örnekler

- Kadınların giydiği uzun ve kalın askılı elbiseye **sarafan** denir. Bu elbise, Rus başlığı olarak bilinen kokoşnikle birlikte giyilmektedir.
- En eski bayramlarından olan ve coşkuyla kutlanan **Maslenitsa**, Türk kültüründeki baharın gelişinin kutlandığı Nevruz Bayramı'na benzemektedir.
- Düğünlerinde kız tarafının evine giden damat, eğlence amaçlı bahşiş ödemek zorundadır.
- Lahana, turşu, soğan gibi ürünler içeren **vinegret salatası** ve **zeytin salatası** Rusya'da en çok tercih edilen salata türleridir.
- Tolstoy, Dostoyevski, Anton Çehov gibi edebiyat alanında yer edinmiş, dünyaca ünlü yazarları vardır.
- **Balalaika** ve **gusli** önemli müzik aletlerindendir.

Tolstoy

Balalaika çalgısı

Vinegret salatası

Almanya'da Türk Kültürü

- 1960-1965 yılları arasında Almanya'dan gelen işçi talebi üzerine ülkemizden Almanya'ya birçok insanımız çalışmak için gitmiştir.
- Bu durum iki ülke arasındaki ilişkilerin gelişmesini sağlamış, kültürlerin uyum içinde yaşamasına ortam hazırlamıştır.
- "Türkler tarafından getirilen yiyecek" olarak ün yapan döner, Almanların damak tadı ve tüketim alışkanlıklarında yer edinmiştir.
- Almanya'nın birçok şehrinde döner lokantaları açılmıştır.

Almanya Cumhurbaşkanı döner keserken.

ÖRNEK • 1

Döner Almanya'da en çok tercih edilen yiyeceklerden oldu.

Almanya da fast food (fest fut) olarak anılan ve hazır yiyecek kategorisinde bulunan döner, ülkenin meşhur köri soslu sosisi currywurstü (köriwurst) geride bırakarak en popüler yemek hâline geldi.

Bu durum, Türk kültürünün aşağıdaki alanların hangisi bakımından güçlü olduğunu kanıtlamaktadır?

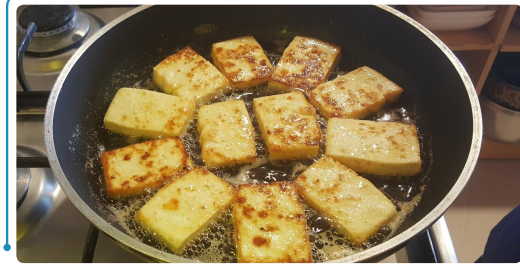
A) Yiyecek	B) Giyecek
C) Müzik	D) Sanat

Geleneksel Kıbrıs Türk Kültüründen Örnekler

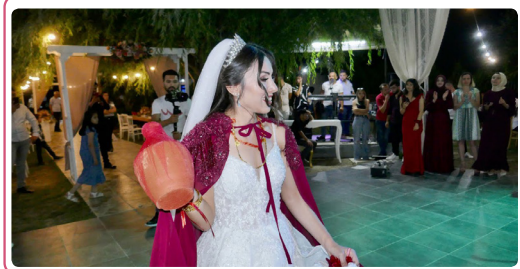
- Kızartılmış **hellim peyniri**, Kıbrıs mutfağının geleneksel peyniridir.
- Keten kumaştan yapılan **lefkara nakışı** geleneksel el sanatıdır.
- Müzik aletlerinden en çok darbuka, zurna ve ud kullanılır.
- Kuzey Kıbrıs genelinde en çok oynanan ve sevilen oyun olan **sirto**, mendil ile oynandığından halk arasında mendil havası olarak da bilinmektedir.
- Düğünlerde içi şeker ve para dolu, üzeri kırmızı bir tülle kaplı testiyle birlikte, yedi genç kızın müzik eşliğinde dönerek oynadıkları **geleneksel testi oyunu** vardır.
- Gömlek üstüne giyilen işlemeli cepken (yelek) geleneksel kıyafetlerdendir.

Lefkara nakışı

Kızartılmış hellim peyniri

Geleneksel testi oyunu

Kıbrıs'ta Bir Vatan: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

KKTC Tarihi

Kıbrıs'ın Türk vatani oluşu, Osmanlı Devleti tarafından 1571'de fethedilmesi ile başlar. Bu tarihten itibaren Kıbrıs ile tarihî ve kültürel bağlarımız günümüze kadar devam etmiştir. Osmanlı Devleti'nin son döneminde bir süreliğine İngiliz idaresine geçmiştir.

"7 yaşına kadar beni dedem Şehirli Mehmet büyüt-müş. Eskinin hikâyesini hep ondan işittim. 1878'de Türk bayrağının gönderden indirilişini, İngiliz bayrağının çekilişini yaşamış. 'Osmanlı yamandı... Gittiler ama yine gelecekler... Ben göremeyeceğim ama sizler göreceksiniz.' derdi. 'Yine gelecekler...' Hep buna inanarak yaşayacaktık çünkü Kıbrıs'ın bir Türk adası olduğunu biliyorduk."

KKTC'nin kurucusu ve ilk Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş

Kıbrıslı Türkler, uzun yıllar boyunca azim ve kararlılık içerisinde varlıklarını ve bağımsızlıklarını koruma mücadelesi vermişlerdir. Türkiye'nin Kıbrıs Barış Harekâtı'nı gerçekleştirmesi sonrasında Rauf Denktaş ile Kıbrıslı vatanseverlerin çabaları ile 15 Kasım 1983 Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kurulmuştur.

KKTC Bayrağı

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC), Türk dünyasının önemli bir parçasını oluşturur. KKTC bayrağının ortasındaki ay yıldız Türklüğü, üstteki kırmızı şerit Türkiye'yi, alttaki kırmızı şerit de KKTC'yi simgelemektedir.

Kıbrıs Türklerinde Kültür ve Sosyal Hayat

Kıbrıs Türkleri Anadolu'dan adaya göç ederlerken kültürlerini, sosyal yaşamlarını ve inançlarını birlikte getirmişler ve zaman içinde ada kültürüyle bunları harmanlayıp gelecek nesillere aktarmışlardır.

Türkiye İle Kuzey Kıbrıs Türk Kültürü Arasında Benzer Unsurlar

KKTC mutfağında bulunan tarhana çorbası, humus, ızgara hellim peyniri, kabak çiçeği dolması ve enginar dolması Türk yemekleriyle ortaktır.

Kahvenin yeri ise Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin kültüründe vazgeçilmezdir. Türk kahvesi, evde her öğünden sonra tüketilirken misafirliklerde de mutlaka ikram edilir. Kahve, yanında su ve turunç macunu veya ceviz macunu ile ikram edilmektedir.

Aydın, Muğla gibi Ege illerimizde oldukça yaygın bir halk oyunu olan zeybek, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde de keyifle oynanan halk oyunlarından biridir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti zeybeği de Anadolu zeybeği gibi tek başına veya daha fazla oyuncuyla daire şeklinde oynanabilir.

Ahşap baskı, ebru ve el dokuması kilimler, Türk kültürüyle benzer özellikler gösteren geleneksel el sanatlarındandır.

Kuzey Kıbrıs Türkleri; bel etrafına sarılan, ipek kumaştan veya koyun yününden yapılan ve kök boyalarla boyanmış kuşak takarlar. Bu kuşağa halk dilinde tarabulus kuşağı denmektedir. Sebebi ise kuşakların o zamanlar Osmanlı hâkimiyetinde olan Trablusgarp'ta dokunup Kıbrıs'a gelmesidir. Anadolu'daki bazı köylerde ve folklor kıyafetlerinde bu kuşağa rastlamak mümkündür.

Girne Kalesi (KKTC)

Aşağıda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin kurucusu Rauf Denktaş'ın biyografisi verilmiştir. Bu biyografiyi inceleyiniz.

**KKTC'NİN
KURUCU CUMHURBAŞKANI**

Rauf Denktaş

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) kurucu Cumhurbaşkanı Rauf Raif Denktaş, ömrü boyunca Kıbrıs Türk halkının bağımsızlığı için uğraş verdi

1924
27 Ocak'ta Kıbrıs'ta dünyaya geldi

1941
Lefkoşa İngiliz Okulu'ndan mezun oldu

1944
Hukuk eğitimi için İngiltere'ye gitti

1947
Ada'ya döndü ve avukatlığa başladı

1948
27 Kasım'da Kıbrıs Türklerinin düzenlediği ilk mitingde Dr. Küçük ile hatiplik yaptı

1958
1 Ağustos'ta Türk Mukavemet Teşkilatını (TMT) kurdu

1963
1963 olaylarından sonra Türk direnişini örgütlemeye başladı

1964
Londra Konferansı'ndan sonra Makarios tarafından istenmeyen adam ilan edildi

1968
Ada'ya giriş yasağı kaldırılınca Kıbrıs'a döndü
Glafkos Klerides ile ilk kez Beyrut'ta müzakerelere başladı

1970
Türk Cemaat Meclisi Başkanlığı'na getirildi

1970-1973
Kıbrıs Cumhurbaşkanı Muavini ve Kıbrıs Türk Yönetim Başkanı olarak görev yaptı

1975
13 Şubat'ta ilan edilen Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin devlet ve meclis başkanlığı görevini aldı

1983
15 Kasım'da Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) ilan edilmesinin ardından kurucu cumhurbaşkanlığı görevine getirildi
1990, 1995 ve 2000'de yapılan seçimlerde de cumhurbaşkanı seçildi

2005
24 Nisan'da görevi Mehmet Ali Talat'a devretti

2012
13 Ocak'ta 88 yaşında vefat etti

Anadolu Ajansı

Turizmin Kültürel Etkileşim Üzerindeki Etkisi

- Ülkemize yurt dışından eğitim veya turizm amaçlı birçok misafir gelmektedir.
- Bizler, kültürümüzün önemli bir değeri olan Türk misafirperverliği gereği ülkemize gelen misafirleri dil, din, renk ayrımı yapmadan saygı ve sevgiyle karşılarız.
- Konukseverliğimizden ve kültürümüzden etkilenen misafirlerin bazıları ülkemize yerleşmeyi tercih etmektedir.
- Bu durum ülkeler arası etkileşimi artırır. Milletler arasındaki ön yargıları ortadan kaldırarak bir arada mutlu ve huzurlu bir şekilde yaşamamız için ortam sağlar.

Turizmin Ülkelere Kazandırdıkları

Kültürel

- Farklı ülke insanları arasında kültürel bağların kurulmasını sağlar.
- Doğal ve kültürel varlıklar tanınır, bunların önemi anlaşılır.
- Bu varlıkların uluslararası boyutta koruma altına alınmasını sağlar.

Sosyal

- Farklı ülkelerdeki insanlar arasında kurulan dostluk, ülkeler arasındaki ilişkileri olumlu etkiler.
- Turist, gittiği yörenin kültüründen etkilenir.

Ekonomik

- Turistler gittikleri yerlere döviz bırakır.
- Turizmin olduğu yerlerde yeni iş imkânları ortaya çıkar.

Bazı kültürel öğeler toplumlarda ortaktır. Bunlardan biri Keloğlan'dır. Keloğlan, özellikle Türk ve Altay mitolojisinde, masal, fıkra ve benzer halk anlatılarında adı geçen saçsız masal kahramanıdır.

KELOĞLAN

Türkiye'de Keloğlan

Kazakistan'da Taşza Bala

Kazakistan'da Taşza Bala

Kerkük'te Keçeloğlan

Türkmenistan'da Kelcebatır

Kırım'da Tazoğlan

Altay Bölgesi'nde Tastarakay

Gürcistan'da Kel Kafalı Kaz Çoban

Anadolu'ya Gelen Misafirlerimiz

- Tarih boyunca milletimiz mazlumun yanında olmuştur.
- Ülkemiz son yüzyılda Balkanlar, Kafkaslar, Irak, Suriye gibi farklı coğrafyalardan gelen insanlara kapılarını açmış; ekmeğini ve aşını bu insanlarla paylaşmıştır.
- Devletimiz, iç karışıklıklar ve savaş gibi sebeplerden ülkemize gelen birçok sığınmacıyı geçici koruma kapsamına almış ve sığınmacılara yönelik insani bir yaklaşım sergilemiştir.
- Ülkemize sığınan bu insanların Türk milletiyle uyum içinde yaşamalarını sağlamak için farklı projeler hayata geçirilmiştir.

ALİŞTIRMA • 1

Sevgili Arkadaşlar,

Dünyanın dört bir yanında birbirinden farklı ve güzel canlı, ötekileştirme yapmadan uyum içinde yaşamaktadır. İnsanlar da diğer canlılar gibi kültürel zenginlikler ile huzur ve mutluluk içinde yaşamalıdır.

İnsanların bu birlikteliği için önemli olan kavramlar nelerdir? İşaretleyiniz.

1 Barış

2 Savaş

3 Turizm

4 Kardeşlik

5 Yardımlaşma

6 Ayrımcılık

7 Irkçılık

8 Dostluk

ÖRNEK • 2

Türkler evde ve yakınları arasında olduğu gibi toplum içinde de kendilerinden yaşça büyük olanlara terbiyeli davranırlar. Büyükler, çocuklarını yaşı ve işi ne olursa olsun sadece adıyla çağırır. Bütün bunlar aile içindeki samimiyeti, birliği ve terbiyeyi korur. Çocuklar, ana babaya karşı hürmette kusur etmez. Baba, evden çıkacağı zaman çocuklar onu kapıya kadar uğurlar, dönüşte de karşılar. Bayramlarda çocuklar aile büyüklerinin ellerini öper, onların hayır dualarını alır.

Mouradgea D'Ohsson, "18. Yüzyıl Türkiye'sinde Örf ve Adetler"

Bu bilgiler, Türklerin aşağıdakilerin hangisine önem verdiğini göstermez?

- A) Aile içi ilişkilere
- B) Ekonomik faaliyetlere
- C) Geleneksel açıdan önemli günlere
- D) Büyüklere karşı saygılı davranmaya

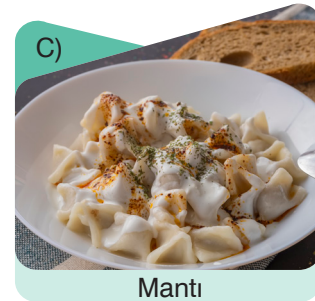
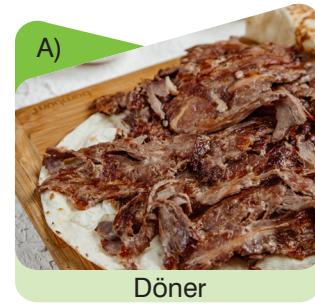
ALİŞTIRMA • 2

Aşağıdaki seçenekleri doğru (D) ve yanlış (Y) kutularını işaretleyerek değerlendiriniz.

		D	Y
1	Sosyal bilgiler dersinde dünyanın her yerinden bize farklı gelen, bazen de kültürümüzle benzer özellikler taşıyan kültürlerin farkına varınız.		
2	Kültürler arasında etkileşim olması için ülkelerin siyasi açıdan birbirine benzemesi gerekir.		
3	Konukseverlik, Türk kültürünün önemli özelliklerinden biridir.		
4	Kültürel zenginlikleri tanımak ve onlara saygı duymak, birlikte yaşayabilmek birçok kültür ve medeniyete ev sahipliği yapmış Anadolu topraklarının bize bıraktığı önemli bir mirastır.		
5	Türk kültürüne en çok benzeyen Amerikan kültürüdür.		
6	Her kültür, kendi içinde çok kıymetli ve özel parçalar barındırır.		

ÖRNEK • 3

Türk kültürüne ait olan ve Almanya'da yaygınlaşan en önemli yiyecek aşağıdakilerin hangisidir?

ALİŞTİRMA • 3

Aşağıdaki özellikler ile bu özelliklerin ait oldukları kültürleri eşleştiriniz.

a

En eski bayramlarından olan ve coşkuyla kutlanan Maslenitsa, Türk kültüründeki baharın gelişinin kutlandığı Nevruz Bayramı'na benzemektedir.

b

Mayıs aylarının son pazar günü kutlanan Halı Bayramı dünyadaki tek halı bayramıdır.

c

Geleneksel evlerinin üst katlarında cepheden dışarı çıkıntı yapan, cumba denilen bir oda bölümü bulunur.

d

Düğünlerinde içi şeker ve para dolu, üzeri kırmızı bir tülle kaplı testile birlikte, yedi genç kızın müzik eşliğinde dönerek oynadıkları geleneksel testi oyunu vardır.

1

Geleneksel Türk Kültürü

2

Geleneksel Kıbrıs Türk Kültürü

3

Geleneksel Türkmen Kültürü

4

Geleneksel Rus Kültürü

A Ç I K U Ç L U - 2

Turizmin, kültür üzerindeki etkisini açıklayınız.

A Ç I K U Ç L U - 3

Türk kültüründe geleneksel lezzetler nelerdir? Üç tane örnek veriniz.

A Ç I K U Ç L U - 1

Türkiye ve dünya genelinde oynanan geleneksel çocuk oyunlarına örnekler veriniz.

ÖRNEK • 4

T.C. Millî Eğitim Bakanlığınca ülkemizin yetişmiş insan kaynağı ihtiyacını karşılamak amacıyla İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, Hollanda gibi farklı ülkelere gönderilen üç bine yakın Türk öğrenci bu ülkelerde öğrenim görmektedir. Öğrenciler, gittikleri ülkelerde mesleki ve kültürel gelişimlerini destekleyen eğitimler alarak bu ülkelerin dili, kültürel mirası ve çeşitliliği hakkında bilgi edinmektedir.

(Genel ağ haberinden düzenlenmiştir.)

Buna göre, kültürel etkileşim üzerinde aşağıdaki alanlardan hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Spor

B) Sanat

C) Eğitim

D) Siyaset

Kültürel Zenginliklerin Birlikte Yaşamaya Katkısı

1. Hollandalı yazılım mühendisi Jan Linkens (Jan Linkens), tatil için Aydın'ın Kuşadası ilçesine geldi. Buranın doğasına hayran kaldı. Ertesi yıl geldiğinde, su altının güzelliklerini görebilmek için yüzmeyi öğrenip tüplü dalış eğitimi almaya başladı. Dalış yapmak ve arkadaşlarıyla bir araya gelmek için yirmi beş yıldır tatillerini Kuşadası'nda geçiren Linkens, Türkiye'nin su altı habitatu ve tarihî yapı zenginliğinin yanında kabak çiçeği dolması gibi lezzetli yemekleri olduğunu söyledi. Ayrıca Kuşadası'nda güzel arkadaşlıklar kurduğunu, ülkesinin simgelerinden olan lalenin Osmanlı Devleti'nden Hollanda'ya götürüldüğünü duyunca çok şaşırdığını ve gelecekte Kuşadası'na yerleşmeyi planladığını dile getirdi.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Turizmin kültürel etkileşime ortam hazırladığı
- B) Hollanda kültürü ile Türk kültürünün çok benzediği
- C) Türkiye'nin doğal ve kültürel özelliklerinin yabancıları etkilediği
- D) Bazı turistlerin Türkiye'yi uzun yıllar boyunca ziyaret ettiği

2. Bulgarlar mart ayında, beyaz ve kırmızı iplerden yapılan bir bileklik olan marteniçka (martenitsa) takarlar. Marteniçkaların beyaz ipi huzuru, kırmızı ipi ise yaşam döngüsünü temsil eder.

Bu bilgiler, kültürün aşağıdakilerin hangisi üzerinde etkili olduğunu göstermektedir?

- A) Bilim
- B) Ekonomi
- C) Yiyecekler
- D) Aksesuar

3.

Ganalı Yahaya Abdulai, 2018'de tıp eğitimi almak için Rize'ye geldi. Türkçe öğrenen Abdulai, yöre kültürünü öğrenmek amacıyla çeşitli etkinliklere katıldı. Rize'yi ve Türk kültürünü benimseyip çok seven Abdulai buraya yerleşmeye karar verdi. Kendi kültürünü yöre halkına tanıttı, bölgenin bazı türkülerini ve horon oynamayı öğrendi. Rize'yi ziyaret eden yabancı turistlere horon oynatıp onlara türküyü söyledi. Etkinlik videolarını çeşitli sosyal medya platformlarında paylaşmaya başladı. Büyük beğeni gören Abdulai'nin videoları, bazı sosyal medya platformlarında 1 milyonun üzerinde izlenme sayısına ulaştı. Sosyal medya aracılığı ile yurt dışından bile kendisine ulaşanların olduğunu söyleyen Abdulai, Afrika'dan gelip böyle bir kültürü öğrenmesi, horon oynaması ve türküyü söylemesinin insanları şaşırttığını dile getirdi. Yöre sakinleri de Abdulai'yi benimseyerek onu manevi evlatları olarak kabul ettiklerini belirttiler.

(Genel ağ haberinden düzenlenmiştir.)

Bu haberden hareketle Ganalı Yahaya Abdulai için aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Türk kültürüne ilgi duymaktadır.
- B) Afrika turizmine katkı sağlamaktadır.
- C) Yerel halk ile anlaşmazlık yaşamaktadır.
- D) Türkiye'de bilimsel çalışmalar yapmaktadır.

4. Ülkemiz son yüzyılda farklı coğrafyalardan gelen milyonlarca insana kapılarını açmış; ekmeğini ve aşını bu insanlarla paylaşmıştır.

Bu coğrafyalara aşağıdakilerin hangisi örnek gösterilemez?

- A) Suriye ve Afrika
- B) Afganistan ve Irak
- C) Fransa ve Kanada
- D) Balkanlar ve Kafkaslar

5.

Fansa ailesi, Suriye'deki iç çatışmalardan Türkiye'ye sığındı. Bir iftarda arkadaşları Arkan ailesi ile bir araya geldiler. Arkan ailesine Türkiye'de acuka olarak bilinen geleneksel yemekleri muhammara'yı ikram ettiler. Türklerle bir arada yaşadıkları için mutlu olduklarını ifade eden Fansa ailesi, "Türklerle yemeklerimizi tanıtmaktan mutluluk duyuyoruz. Biz Türk yemeklerini çok seviyoruz. İnşallah onlar da bizim yemeklerimizi severler. Türklerle aramız çok iyi. Birçok Türk arkadaşımız var. Bizim için zorlu geçen süreçte bize çok yardımcı oldular." ifadelerini kullandılar.

Arkan ailesi de birlikte, uyum içinde yaşamaktan, birbirlerinin kültürlerini öğrenmekten mutluluk duyduklarını dile getirdiler.

(Genel ağ haberinden düzenlenmiştir.)

Bu haber, aşağıdakilerin hangisine örnek oluşturur?

- A) Turizm faaliyetlerine
- B) Ülkeler arası siyasi ilişkilere
- C) Önemli bilimsel çalışmalara
- D) Toplumlar arası yakınlaşmaya

6.

Telpek başlıklı bu insanların fotoğrafını çekmek için aşağıdaki ülkelerin hangisine gitmek gerekir?

- A) KKTC
- B) Arnavutluk
- C) Türkmenistan
- D) Bulgaristan

7.

Almanya'da T.C. Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı camilerde muharrem ayı münasebetiyle birçok ürünün aynı kazanda pişirilmesi ile oluşan aşure dağıtıldı. Bu etkinliğe başta Almanlar olmak üzere birçok milletten insan ilgi göstermektedir. Düzenlenen bu etkinlik, birçok kültürden insanın birlik ve beraberliğine uygun ortam oluşturmaktadır. Bu etkinlik sayesinde birçok millet ve kültürün bir araya gelmesi, farklı ürünlerin aynı kazanda bir araya gelip güzel bir lezzet oluşturmaları gibi kültürel bir tat ve zenginlik sağlamaktadır.

(Genel ağ haberinden düzenlenmiştir.)

Buna göre, aşure geleneğiyle ilgili olarak;

- I. insanları bir araya getirdiği,
- II. kültürümüzü farklı milletlere tanıttığı,
- III. farklılıkları tamamen ortadan kaldırdığı

çıkartımlarından hangileri yapılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

8. Tolstoy, Dostoyevski, Anton Çehov gibi edebiyat alanında yer edinmiş, dünyaca ünlü yazarları vardır.

Bu bilgi, aşağıdaki ülkelerin hangisine aittir?

- A) Bulgaristan
- B) Rusya
- C) Bulgaristan
- D) KKTC

BİRLİKTE YAŞAMAK

Yardımlaşma ve Dayanışmada Beraberiz

Kazanımlar

SB.5.1.3. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme

BİLGİ

Bireylerin çeşitli konularda birbirlerine yardım etmesine ve ortak olarak işlerin üstesinden gelmesine yardımlaşma denir. Yardımlaşma, toplumu ayakta tutan en güzel davranışlardır.

Yardımlaşma İle İlgili Atasözleri

“Birlikten kuvvet doğar.”

“Yalnız taş, duvar olmaz.”

“Bir elin nesi var, iki elin sesi var.”

“Baş başa vermeyince taş yerinden kalkmaz.”

Türk Toplumunda Yardımlaşma Örnekleri

- Komşuların birbirlerine yemek vermesi
- Aşure gününde aşurelerin dağıtılması
- Cenaze evlerine yemek götürülmesi
- Düğünlerde hediye verilmesi

İmece: Kırsal kesimlerde ortak ya da kişisel işlerin el birliğiyle ve sırayla yapılmasına dayanan geleneksel yardımlaşmaya denir.

Evi olmayana iş birliği ile ev yapılması bir imecedir.

Kış için birlikte yiyecek hazırlıklarının yapılması imecedir.

ÖRNEK • 1

Türk toplumunda sosyal yardımlaşma ve dayanışma duyguları kuvvetlidir.

Bu durum, aşağıdakilerden hangisinin göstergesi olabilir?

- A) Birlik ve beraberlik duygularının güçlü olduğunun
- B) Merhametli insanların sayısının fazla olduğunun
- C) İnsanların birbirlerini sevip saydığının
- D) Bireysel çıkarların ön planda tutulduğunun

Sadaka Taşı

- Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde meydanlara, cami ve çeşme yanlarına yardımlaşma amaçlı taşlar konulurdu. Bu taşlara “Sadaka taşı” denirdi.
- Yardım etmek isteyenler bu taşın üstüne para bırakırdı.
- İhtiyaç sahibi kişiler gecenin geç saatlerini bekler, kimseye görünmeden ihtiyacı kadar olan parayı alırdı.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmanın Faydaları

- İnsanlarla iletişimi artırır.
- Toplumsal huzuru sağlar.
- Problemler kolay çözülür.
- Sosyal bağları güçlendirir.
- Yoksulların ihtiyaçları karşılanır.
- Bir arada yaşamaya katkı sağlar.

ÖRNEK • 2

Aşağıdakilerden hangisi kırsal alanda yaşayan kişilerin ekonomik ihtiyaçlarını imece yoluyla karşıladığına örnek gösterilebilir?

- A) Düğünlerde evlenecek kişilere takı takmak, bir miktar para ya da hediye vermek
- B) Bayram günlerinde bayramı kutlamaları yaparak yaşlı ve hastaları ziyaret etmek
- C) Mahallede kışa hazırlık için yufka, turşu, salça, tarhana gibi yiyecekleri beraberce hazırlamak
- D) Eve gelen misafirlere lokum, kolonya, Türk kahvesi ikram ederek onları rahat ettirmek

Aşevi

- Aşevi, maddi durumu yetersiz veya bakıma muhtaç kimselere ücretsiz olarak yemek verilen yerdir.
- İhtiyacı olan insanlar aşevlerine gelerek burada hazırlanan yemeklerden alabilmektedir.
- Aşevine gelemeyecek durumda olan kişilere de görevliler tarafından yemek ulaştırılabilmektedir.
- Aşevleri hayırseverlerin bağışları ile ayakta kalmaktadır.

Darülaceze

- 1895 yılında Sultan II. Abdülhamit Han tarafından kurulmuştur.
- Din, dil, ırk, cinsiyet ve mezhep farkı gözetmeksizin muhtaç insanlara hizmet veren bir hayır kurumudur.
- Burada barınan sakinlerin tüm giyinme, barınma, gıda, sağlık ve bakım ihtiyaçları kurum tarafından karşılanmaktadır.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü (Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı)

- Ülkemizde sosyal yardım hizmetlerini en yaygın, kapsamlı ve organize biçimde yürüten devlet kurumudur.
- Sosyal yardımların hedef kitlesi sosyal güvencesi bulunmayan ihtiyaç sahibi vatandaşlardır.

Türk Silahlı Kuvvetleri Mehmetçik Vakfı

- 17 Mayıs 1982 tarihinde kurulmuştur.
- Ülkemizin ve milletimizin güvenliği için canlarını hiçe sayarak görev yapan erbaş ve erlerimizden şehit olan veya herhangi bir nedenle hayatını kaybedenlerin bakmakla yükümlü oldukları yakınları ile ilgilenir.
- Gazi ve engelli askerlerimize sosyal ve ekonomik destek sağlar.

Tekalif-i Millîye Emirleri

- Millî Mücadele Dönemi'nde Mustafa Kemal Paşa tarafından Tekalif-i Millîye Emirleri yayımlandı.
- Bu emirlerle ordunun giyinme, beslenme, cephane gibi ihtiyaçlarının karşılanması amaçlandı.
- Türk milleti, tüm yokluklara rağmen vatanının düşmandan kurtarılması için varını yoğunu ortaya koyup ordusunun yanında güçlü bir duruş sergiledi.

Türk ulusu, Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'nın verdiği bütün emirleri yerine getirmiş ve ordusu için maddi ve manevi her türlü fedakârlığı yapmıştır. Ankara'da, Bolu'da, Kastamonu'da, Diyarbakır'da, Anadolu'nun pek çok şehir ve kasabasında düzenlenen mitinglere geniş halk kitleleri katılmıştır. Türk basını da halkın duygularına ve yurtsever eylemlerine tercümanlık yapmıştır. Tekâlif-i Milliye Emirleri'nin uygulamalarında, mitingler ve basın olumlu katkıları olmuştur.

Ben batı milletlerini, bütün dünyanın milletlerini tanırım. Fransızları tanırım, Almanları, Rusları ve bütün dünyanın milletlerini şahsen tanırım ve bu tanışmam da savaş alanlarında olmuştur, ateş altında olmuştur, ölüm karşısında olmuştur. Yemin ederek size güven veririm ki, bizim milletimizin manevi kuvveti bütün milletlerin manevi kuvvetinin üstündedir.

ALİŞTİRMA • 1

Aşağıda “Şu Çılgın Türkler” adlı eserde yer alan bir metin verilmiştir:

“Sabah İstanbullular, Kızılay’ın çağrısına uyarak para yardımı yapmak üzere gazetelerde sıraya girdi. İleri gazetesinin dar idarehanesine sığmayanların büyük kısmı, dışarıda kalmıştı. Kaldırımın sonunda bir işgal devriyesi görüldü. Düzenli adımlarla yaklaşmaya başladı. İşgal askerlerine, her zaman kenara çekilerek yol veren İstanbullular, bu sefer kıllarını bile kıpırdatmadılar. Devriye kolu, kalabalığın arasından geçmeyi göze alamadı, yola inerek geçip gitti.

İçerde, daha afyonu patlamamış olan huysuz idare memuru, bir deftere söylene söylene bağış yapanın adını ve bağış miktarını yazıyordu.

‘Kahveci Ali, 100 kuruş.’

‘Eskici Yusuf, 50 kuruş.’

‘Hallaç Asım, 75 kuruş.’

‘Bakkal Ahmet, 100 kuruş.’

‘Terlikçi Âdem, 200 kuruş.’

Sırada küçük, cılız bir oğlan vardı. Bir önceki bağışçının çocuğu sanan memur, öfkeyle yürüyüp yol vermesi için işaret etti. Ama çocuk yürümedi, büyük bir cıvıltıyla bütün servetini çıplak masanın üzerine bıraktı:

‘Hasan, 5 kuruş.’

Suratsız idare memurunun birdenbire gözleri doldu. Ağladığını göstermemek için yüzünü, kocaman mendilinin arkasına saklayarak gürültü ile burnunu sildi.”

Bu metinden hareketle Türk halkının hangi değerlere önem verdiğini işaretleyiniz.

1 Vatanseverlik	☐	☐	Çıkarıcılık	2
3 Dayanışma	☐	☐	Birlikteilik	4
5 Bireysellik	☐	☐	Sanat	6
7 İş birliği	☐	☐	Hukuk	8
9 Siyaset	☐	☐	Yardımlaşma	10

AFAD-Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

- Türkiye’de afet yönetimi ve koordinasyonu alanında dönüm noktası 17 Ağustos 1999 Marmara Depremi’dir.
- Büyük can kaybına ve geniş çaplı hasara neden olan bu deprem, ülkemizde afet yönetimi konusunun tekrar gözden geçirilme zorunluluğunu acı bir şekilde ortaya koymuştur.
- İş birliği yapması gereken kurumların afetlerle ilgili yetki ve sorumluluklarının yeniden tanımlanması ihtiyacı, afet ve acil durumlarda yetki ve koordinasyonun tek bir elde toplanmasını zaruri kılmıştır.
- 2009 yılında çıkarılan yasa ile Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı kurularak yetki ve sorumluluklar tek bir çatı altında toplanmıştır.

T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI

İçişleri Bakanlığına bağlı olan AFAD’ın görev ve sorumlulukları şu şekilde sıralanabilir:

- 1 Sel, yangın ve deprem felaketlerinde can ve mal kaybını en aza indirecek önlemler almak
- 2 Afetin gerçekleştiği bölgelere intikal ederek arama kurtarma çalışmalarına katılmak
- 3 Deprem bağış hesapları açmak
- 4 Sel ve yangında maddi zarara uğramış kişiler için yardım kampanyaları düzenlemek
- 5 Afet esnasında ve sonrasında neler yapılması gerektiğine dair broşürler hazırlamak ve seminerler düzenlemek

Van Merkez ve Erciş İlçesinde 13 Adet Çadırkent Kurulmuştur

Van Merkez’de ve Erciş’te 13 adet çadırkent kurulmuştur. Oluşturulan bu çadırkentlerde yaklaşık 25 bin depremzede vatandaşımız barındırılmıştır. Çadırkentlerde sıcak yemek, sıcak su, tuvalet ve duş imkânları, sosyal mekânlar, okul öncesi eğitim, sağlık, dinî ve psikolojik destek hizmetleri sunulmuştur.

Gaziantep Deprem Konutları Kura ve Anahtar Teslim

Asrın Felaketinden Asrın Birlikteliği’ne...

6 Şubat depremlerinde evlerini kaybeden hak sahibi vatandaşlarımızı güvenli ve sıcak yuvalarına kavuşturuyoruz.

Cumhurbaşkanımızın teşrifleri ile düzenlenecek olan Gaziantep Deprem Konutları Kura ve Anahtar Teslim Töreni’ni, 4 Şubat saat 16.00 itibarıyla youtube üzerinden izleyebilirsiniz.

Kura çekimi sonrasında kesinleşen sonuçlar e-Devlet üzerinde yer alan AFAD sayfasında yayımlanacaktır.

Gazze’ye Yardım Ulaştıracak “Türkiye-Katar Gazze İyilik Gemisi” Mersin’den Uğurlandı

Gazze’ye Yardım Ulaştıracak “Türkiye-Katar Gazze İyilik Gemisi” Mersin’den Uğurlandı.

İsrail’in saldırısı altında bulunan Gazze Şeridi’ndeki Filistin halkıyla dayanışma amacıyla AFAD koordinasyonunda Sağlık Bakanlığı, Katar Kalkınma Fonu ve sivil toplum kuruluşlarınca temin edilen gıda, sağlık, hijyen ve barınma malzemelerinden oluşan 1900 tonluk insani yardım malzemesi, “Türkiye-Katar Gazze İyilik Gemisi”ne yüklendi.

T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

Aile bütünlüğünü korunmak, güçlendirmek ve sosyal refahın artırılması amacıyla kurulmuştur. Bu bakanlığın amaçlarından bazıları şunlardır:

- Sosyal hizmetler ve yardımlara ilişkin ulusal düzeyde politika ve stratejiler geliştirmek
- Aile yapısının ve değerlerinin korunarak gelecek nesillere sağlıklı biçimde aktarılmasını sağlamak
- Çocukların her türlü ihmal ve istismardan korunarak sağlıklı gelişimini temin etmek
- Kadınlara karşı ayrımcılığı önlemek, kadının haklarını korumak ve geliştirmek
- Engellilerin ve yaşlıların her türlü engel, ihmal ve dışlanmaya karşı güçlenmesini sağlamak
- Şehit yakınları ile gazilerin her türlü mağduriyet ve mahrumiyetten korunmasını temin etmek
- Toplumun sosyal yardım ve korumaya ihtiyaç duyan kesimlerine yönelik yardım faaliyetlerini düzenli ve etkin biçimde yürütmek
- Ailenin bütünlüğünü korumak, parçalanmış ailelerin korunmaya, yardıma ve bakıma muhtaç fertleriyle çocuklarına her türlü maddi, manevi ve sosyal destek sağlamak
- Çalışma hayatını düzenleyici, işçi-işveren ilişkilerinde çalışma barışının sağlanmasını kolaylaştırıcı ve koruyucu tedbirler almak
- Çalışma hayatını denetlemek
- Sosyal adalet ve sosyal refahın gerçekleşmesi için gerekli tedbirleri almak

TRT HABER

T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Haberleri

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı, Senegal'de Türk vatandaşlarıyla bir araya geldi

Edirne Aile ve Sosyal Hizmetler Müdürlüğü personeli ilk yardım eğitimi aldı

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 'Hizmetler Başvuru Rehberi' hazırlandı

Tekirdağ'da "Sevgi Eli Sanata Dönüştü" sergisi açıldı.

ÖRNEK • 3

Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı-mız tarafından yaşlı ve engelli vatandaşların ev temizliği ve kişisel bakımları gibi temel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik “Ulusal Vefa Programı” adıyla sosyal hizmet programı hazırlandı. Ulusal Vefa Programı ile 127.720 yaşlı ve engelli vatandaşın temel ve zorunlu ihtiyaçları karşılandı. T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı basın açıklamasında, görevli ekiplerin vatandaşlarımızın hanelerini düzenli bir şekilde ziyaret ettiklerinden bahsetti. Böylece temel ihtiyaçlarını karşılayamayan ve öz bakımını yerine getiremeyen yaşlı, engelli veya ağır kronik hastalığı bulunan ihtiyaç sahibi vatandaşları yalnız bırakmadıklarını bildirdi.

Bu bilgilerden hareketle Türkiye Cumhuriyeti için aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Vatandaşlarının ihtiyaçlarını karşılamak istediği
- B) Ülkedeki yardıma muhtaç insanların yanında olduğu
- C) Yaşlı ve engelli vatandaşlara özen gösterdiği
- D) Hazine gelirlerini sürekli olarak artırmak istediği

ÖRNEK • 4

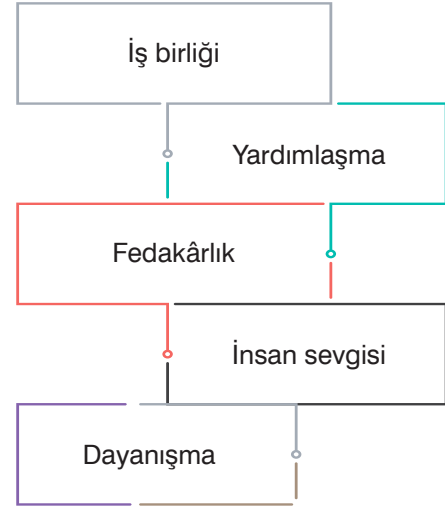
Bir ortaokulda çocuklara küçük yaşta yardımseverlik duygusunu aşılama için kampanya başlatıldı. Okul bünyesinde oluşturulan sosyal yardımlaşma ve dayanışma kulübünün öncülüğünde sınıflara ve okulun belli bölgelerine kumbaralar konuldu. Öğretmen, öğrenci ve velilerin bağışlarıyla 7 yılda Somali, Uganda, Togo, Tanzanya, Kamerun, Uganda, Çad, Hindistan, Pakistan, Nepal gibi ülkelerde yetimhane, mescit, okul, sağlık ocağı ve su kuyuları yaptırılmıştır.

Genel ağı haberi

Bu ortaokulun aşağıdakilerin hangisine önem verdiği söylenebilir?

- A) Siyasi çalışmalara
- B) Spor yarışmalarına
- C) Bilimsel ve sanatsal etkinliklere
- D) Sosyal sorumluluk faaliyetlerine

Yardımlaşma Etkinliklerine Katılan Öğrencilerde Gelişen Değerler

ALİŞTIRMA • 2

Aşağıdaki bilgileri doğru (D) veya yanlış (Y) seçeneklerini işaretleyerek değerlendiriniz.

		D	Y
1	Türk halkı zor zamanlarda fedakârlık örneği sergileyerek birlik ve beraberliğini göstermektedir.		
2	Ülkemizde toplumsal yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine yönelik çalışmalar, kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları tarafından yürütülmektedir.		
3	Kamu kurum ve kuruluşları ülkemizin sadece gelişmiş yerlerinde faaliyet göstermektedir.		
4	Sivil toplum kuruluşları kurulduğu bölgedeki sosyal yardım çalışmalarını düzenlemenin yanı sıra ülke genelinde de faaliyetler yürütür.		
5	Yardımlaşma kuruluşlarına sadece yoksul insanlar destek verirler.		
6	Kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları yaptığı çalışmalarla yoksulluğu azaltmayı ve insanların yaşam koşullarını iyileştirmeyi amaçlar.		
7	Türkiye'nin en önemli yardımlaşma kuruluşlarından biri Türkiye Futbol Federasyonu'dur.		

Yardımlaşma ve Dayanışmada Beraberiz

1. Asrın felaketi olarak adlandırılan 6 Şubat 2023'te Kahramanmaraş merkezli ve birçok ilimizi etkileyen deprem mil-letçe yaşadığımız büyük hüznlerdendir. Bu felaket karşısında halkımız tek yürek olup depremzedelerin yaralarını sarmaya, maddi ve manevi yardımlar yaparak depremzedelere her türlü desteği sağlamaya gayret etmiştir.

Bu metin, Türk toplumunun aşağıdaki özelliklerden hangisine sahip olduğunu kanıtlamaz?

- A) Yardımsever olduğunu
B) Dayanışmaya önem verdiğini
C) Çevre bilinci ile hareket ettiğini
D) Birlik ve beraberliğe önem verdiğini

2. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, depremin ilk gününden itibaren depremzedelerin yanında yer aldı. Okullar, pansiyonlar, öğretmen evleri ve uygulama otelleri vatandaşlarımızın barınma ihtiyacını karşılamak için hizmete açıldı. Bakanlığımızın arama kurtarma birimi olan MEB AKUB ekibinde görevli öğretmenler, arama kurtarma çalışmalarına destek verdi. Meslek liseleri, halk eğitim merkezleri ve olgunlaşma enstitülerimizde çadır, uyku tulumu ve battaniye üretilerek bölgeye ulaştırıldı. Ayrıca meslek liselerinde üretilen soba, yatak, atkı ve bereler vatandaşlarımıza ulaştırılmak üzere bölgeye sevk edildi.

Bu bilgi, aşağıdakilerin hangisi karşısında birlik ve beraberlik içerisinde olmamız gerektiğini doğrulamaktadır?

- A) Savaşlar
B) Doğal afetler
C) Ekonomik krizler
D) Salgın hastalıklar

3.

Günümüzde Türk Kızılayı, bazı illerde "2. El Tekstil" projesi başlatmıştır.

Bu proje ile kıyafet dönüşüm kutularında tekstil ürünleri ve kıyafet toplanmaktadır.

Bu ürünlerin geri dönüşümünden elde edilen gelir barınma, gıda, giyim ve eğitim desteği gibi faaliyetlere kaynak oluşturmaktadır.

Buna göre, Türk Kızılayı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Ülkenin genel kıyafet ihtiyacını karşılamaya yönelik önemli adımlar atmaktadır.
B) Yurt dışındaki ülkelere çadır, giyecek, yiyecek gibi çeşitli destekler sağlamaktadır.
C) Barınma, gıda, giyim ve eğitim desteği gibi konularda en çok yardımı dokunan kuruluştur.
D) Sosyal yardımlaşma ve dayanışma projesi geliştirerek ihtiyaç sahibi insanlara ulaşmaya çalışmaktadır.

4. • Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde meydanlara ve cami yanlarına yardımlaşma amaçlı sadaka taşı konurdu.
- İhtiyaç sahiplerine yardım etmek isteyenler bu taşın üstüne para bırakırdı. İhtiyaç sahibi kişiler gecenin geç saatlerini bekler, kimseye görünmeden ihtiyacı kadar olan parayı bu taşın üzerinden alırdı. Böylece hem ihtiyaç sahibi kişiler incinmemiş olur hem de yapılan hayır amacına ulaşırdı.

Bu uygulamanın, günümüzde yapılan aşağıdaki iyilik faaliyetlerinden hangisine daha çok benzediği söylenebilir?

A)

Sabah çorbası: Özellikle kış aylarında ve soğuk havalarda dağıtılan çorbadır. Bu çorbayı içenler soğuk havalarda birazcık da olsa ısınırlar.

B)

Mama yardımı: Sokak hayvanları ve barınakları için hazır mama bağıışı yapılır. Bu bağıış sayesinde hayvan dostlarımız daha rahat biçimde beslenme imkânına kavuşur.

C)

Kitap kumbarası: Kitaba ulaşma imkânı az olan çocuklar için yapılır. Bu kumbaralar genellikle insanların yoğun olduğu yerlerde yer alır.

D)

Askıda ekmek: Fırınlarda ihtiyaç sahipleri için askıda ekmek uygulaması vardır. Yardım etmek isteyen kişi ekmeğin parasını verir. İhtiyaç sahipleri ise daha sonra parası daha önceden ödenmiş bu ekmeği alırlar.

5. Balkanların, Osmanlı hâkimiyetine girmesiyle yerli halklarla bütünleşme sağlanarak geniş bir kültürel etkileşimin temelleri atılmıştır. Bu yerlerden bir olan Makedonya ile Türkiye arasındaki kültürel etkileşim, iki toplumun birbirine saygı duymasına ve birlikte, uyum içinde yaşamasına ortam hazırlamıştır. Türk kültürünün izleri, günümüzde Makedonya'da mutfak ve sosyal yaşam gibi birçok alanda görülmektedir. Örneğin ana malzemesi yoğurt ve un olan tarhana, Makedonya'da çokça tüketilen çorba türlerindendir. Türkçede kullanılan baldız (baldaza) ve evlat (evlat-çe) kelimeleri Makedonya'yla kültürel etkileşimin dile yansımalarıdır.

Metne göre, farklı toplumlar arasında kültürel bağların gelişmesinde aşağıdakilerin hangisi etkilidir?

A) Tarihî bağlar

B) Sportif etkinlikler

C) Ekonomik olaylar

D) Bilimsel çalışmalar

Birlikte Yaşamak

1. “Yaşadığımız ilin şehir merkezine uzak bir mahallesindeki çocuklara yönelik sosyal sorumluluk projesi hazırlamaya arkadaşlarımla karar verdik. Mahallenin muhtarıyla görüş alışverişinde bulunduk. Mahalledeki çocukların temel ihtiyaçlarına yönelik T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, belediye ve sivil toplum kuruluşlarının çeşitli hizmetler sunduğunu öğrendik. Mahallede yaşayan çocukların hikâye kitaplarına ulaşmakta zorluk çekebileceği için bu ihtiyaca yönelik sosyal sorumluluk projesi hazırlamanın daha faydalı olacağını düşündük. Sosyal sorumluluk projemize “Okuduğum Hikâye Kitabını Bağışlıyorum” ismini verdik. Önceden okuduğumuz hikâye kitaplarını toplamaya yönelik okulumuzda kampanya düzenledik. Ayrıca belediyemizden sosyal sorumluluk projemize destek vermesini istedik. Belediye, projemize destek amacıyla birçok hikâye kitabı temin etti. Proje kapsamında toplanan hikâye kitaplarını mahalledeki çocuklara ulaştırdık.”

Bu projenin aşağıdakilerin hangisini artırması beklenmez?

- A) Ülkenin ekonomik gelirlerini
B) Birlik ve beraberlik duygusunu
C) Çocuklar arasında okunan kitap sayısını
D) Toplumsal yardımlaşma ve dayanışmayı

2.

- Mahalleliler için komşu çocuğu,
- Sınıf arkadaşları için sınıf başkanı,
- Okulun futbol takımı için nöbetçi,
- Anne ve babası için evlattır.

Buna göre, Metin’in hangi rolü yanlış verilmiştir?

- A) Komşu çocuğu
B) Sınıf başkanı
C) Nöbetçi
D) Evlat

3. Okulda bulunduğumuz gruplara öğrenci kulüpleri örnek gösterilebilir. Bunlardan bazıları şunlardır:

- I. Müzik Kulübü
II. Tiyatro Kulübü
III. Satranç Kulübü
IV. Kütüphane Kulübü
V. Çevre Koruma Kulübü
VI. Gezi Gözlem Kulübü

Doğayla ilgilenen bir öğrencinin, bu kulüplerden hangilerini seçmesi beklenir?

- A) I ve III
B) II ve IV
C) II ve V
D) V ve VI

4. Merhaba arkadaşlar, ben Ceren. Bugün tarifi imkânsız tecrübelerim oldu. Sevinç ve heyecanı bir arada yaşadım. Evet, bugün orkestramızla ilk konserimizi verdik. Tam bir yıl önce müzik kulübüne başlamıştım. Gitarın tellerine ilk dokunduğumda da bugünkü gibi heyecanlıydım. Kısa zamanda çok yol kattığımı söyleyebilirim. Gitar öğretmenimin ilk gün söyledikleri dün gibi aklımda. “Kulübümüzde kalıcı olmak ve iyi bir gitarist olmak istiyorsan devama dikkat etmeli, bol egzersiz yapmalı ve kulüp arkadaşlarıyla uyum içinde olmalısın.” demişti. Kulübün kurallarına harfiyen uyduğumu söyleyebilirim. Kulübümüzdeki derslerimiz çok verimli geçiyordu. Öğretmenimiz fikirlerimize saygı duyuyor, çalmak istediğimiz şarkıları belirlememize yardımcı oluyordu. Bu süreçte ailemin desteğini de göz ardı edemem. Annem ve babam hem okulumu hem de kulüp çalışmalarımı aksatmamam konusunda bana çok yardımcı oldular. Evde egzersiz yapabilmem için bana imkân sağladılar. Ben de bu süreçte evdeki sorumluluklarımı elbette aksatmadım. Erken uyumaya özen gösterdim, ders tekrarlarımı yaptım, düzenli beslenmeye dikkat ettim ve egzersizlerden sonra odamı düzenledim.

Bu konuşmadan hareketle Ceren için aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Hak ve sorumluluklarının farkında olduğu
- B) Çalışkanlığı sayesinde yüksek notlar aldığı
- C) Öğretmeni ve ailesi tarafından doğru yönlendirildiği
- D) Kendisine tanınan imkânları iyi biçimde değerlendirdiği

5.

Yağlı güreş, cirit, okçuluk gibi geleneksel sporların sergilendiği; dünyanın en geniş kapsamlı, en büyük katılımlı festivali olan Etnospor Kültür Festivali’nin beşincisinin açılışı ülkemizde gerçekleştirildi. Geleneksel sporların birleştirici gücü, birlik ve kardeşlik bağlarımızı pekiştirerek toplumların birbirine daha da yakınlaşmasını sağlamaktadır. Bu vesileyle yirmi altı ülkeden, binden fazla katılımcıyla gerçekleştirilen festival; kültürler arasında birlik, beraberlik, saygı, dayanışma, barış ve huzur gibi insan hayatını değerli kılan unsurlara katkıda bulunmaktadır. Dünyaya ümit aşılamak ve yaşadığımız coğrafyalarda huzuru hâkim kılabilmek için birlikte hareket etmemiz gerekmektedir. Etnospor Kültür Festivali, barışın evrensel dili olan sporla ayrılıkları ortadan kaldırmakta, birlikte var olma bilincini geliştirmektedir.

Genel ağ haberi

Bu haber, aşağıdaki çıkarımlardan hangisini doğrulamaktadır?

- A) Türkiye’nin en çok spor festivali yapan ülkelerin başında geldiğini
- B) Etnospor Kültür Festivali’nin dünyanın en büyük organizasyonu olduğunu
- C) Sportif etkinliklerin insanlar arasındaki birlik, beraberlik ve saygı duygusunu arttırdığını
- D) Yoksul insanlara karşı yardımlaşma ve dayanışma duygusu içerisinde olmak gerektiğini

Birlikte Yaşamak

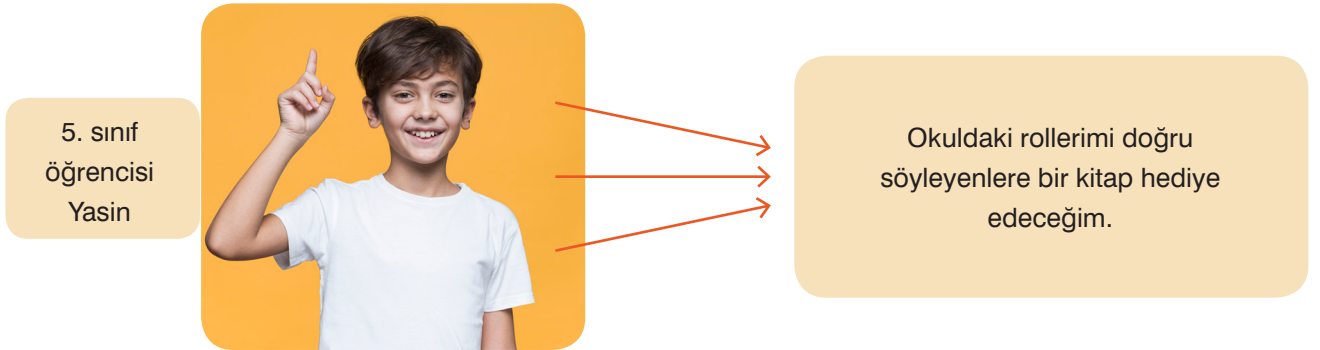
1. Meslek lisesi öğrencileri, toplumsal birliğin oluşmasında yardımlaşma ve dayanışma konusunda farkındalık oluşturmak için yalnız yaşayan, ev işlerini yapamayan vatandaşların yardımına koşuyorlar. Ayrıca köy okullarına kütüphaneler kuruyorlar. Öğrenciler hem mesleki deneyim kazanıyor hem de ülke ekonomisine katkıda bulunuyorlar. Yardıma gittikleri evlerde bozuk fırın, televizyon, buzdolabı, mobilya gibi eşyaların tamirini yapıyorlar. Ayrıca okullarda üretilen masa, sandalye, atkı, bere gibi ürünleri ihtiyacı olanlara hediye ediyorlar. Özel bakım ihtiyacı olan bireylere tekerlekli sandalye, protez, solunum cihazı gibi araçlar temin etmeye çalışıyorlar. Proje kapsamında bu faaliyetlerin yanı sıra on dört okula kurulan sanayi tipi fırında üretilen ramazan pideleri yüz bin ihtiyaç sahibi eve dağıtılıyor.

Genel ağı haberi

Bu projenin aşağıdakilerin hangisini geliştirmesi beklenmez?

- A) Sanat ve spor faaliyetlerini
B) Birlik ve beraberlik duygusunu
C) Tasarruf bilincini
D) Toplumsal yardımlaşma ve dayanışmayı

2.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisini söyleyen kitap hediye alamaz?

- A) Nöbetçi
B) Sınıf başkanı
C) Müşteri
D) Öğrenci temsilcisi

3. I. Müzik Kulübü
II. Tiyatro Kulübü
III. Satranç Kulübü
IV. Kütüphane Kulübü
V. Çevre Koruma Kulübü
VI. Gezi Gözlem Kulübü

Sanatla ilgilenen bir öğrencinin, bu kulüplerden hangilerini seçmesi beklenir?

- A) I ve II
B) II ve VI
C) III ve IV
D) V ve VI

4.

Bu afiş, Kızılay'ın aşağıdaki alanların hangisine yönelik faaliyet yürüttüğünü göstermektedir?

- A) Bilim B) Sağlık C) Sanat D) Kültür

5.

Merhaba, ben Ayşe. İhtiyaç saptama grubunun temsilcisiyim. Görevimiz, deprem bölgesinde ne tür ihtiyaçların olduğunu tespit edip ihtiyaç listesi hazırlamak. Yaptığımız araştırmada devlet kurumları, belediyeler ve AFAD gibi kurumlar tarafından deprem bölgesine birçok hizmet götürüldüğünü öğrendik. Ayrıca sivil toplum kuruluşlarının bölgede yaptığı çalışmalar dikkatimizi çekti. Deprem bölgesine yönelik farklı kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşlarının yayınladıkları ihtiyaç listelerine ulaştık. Bu ihtiyaç listelerini de dikkate alarak sosyal sorumluluk projemize yönelik ihtiyaç listesi hazırladık. Hazırladığımız ihtiyaç listesini kaynak belirleyici grubuna ilettik.

Merhaba, ben Aliye. Kaynak belirleyici grubunun temsilcisiyim. Görevimiz, ihtiyaç saptama grubunun belirlediği ihtiyaç listesindeki malzemeleri tedarik etmeye yönelik faaliyetler planlamak. Grup arkadaşlarımla konuyla ilgili görüş alışverişinde bulunduk. Kaynak belirleyici grup olarak bir görüşte birleştik. Okulumuzda velilerin de katılım sağlayacağı bir kermes düzenleyeceğiz. Ayrıca sadaka taşlarından ilham alarak okulumuzda sadaka kutusu oluşturma kararı aldık.

Merhaba, ben Ali. Kampanya sorumlusu grubunun temsilcisiyim. Görevimiz, okul binamızda sadaka kutularını koyacağımız ve okul bahçesinde kermes etkinliklerinin yapılacağı yerleri belirlemek. Ayrıca kermes etkinliğine davetiye hazırlayıp bu davetiyeleri çevredeki esnaflara ebeveynlerimizle dağıtmak. Bununla birlikte okul aile birliği başkanımız aracılığıyla okulumuz velilerine sosyal sorumluluk projemiz hakkında bilgi verilmemesini isteyeceğiz.

Bu konuşmalardan hareketle projeye katılacak öğrenciler için aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

- A) Sanatı geliştirdikleri B) Derslerine önem verdikleri
C) Doğaya destek oldukları D) Yardımsever oldukları

CEVAP ANAHTARI

1. ÜNİTE BİRLİKTE YAŞAMAK 1. KONU Gruplar ve Rollerimiz

ÖRNEKLER

1. C 2. B 3. B 4. D 5. D

ALİŞTIRMALAR

- 1) Öğrenci, öğretmen 2) Yolcu, kaptan 3) Hasta, doktor
4) Müşteri, kasiyer 5) Yolcu, kaptan
- Kardeş – Yeğen – Baba – Kuzen – Anne – Dayı
- Öğrenci – Çocuk – Abi – Arkadaş – Futbolcu – Torun –
Sınıf başkan yardımcısı – Yeğen – Sınıf başkanı – Kaleci
- 1) Sorumluluk 2) Sorumluluk 3) Hak 4) Hak 5) Hak
6) Sorumluluk 7) Sorumluluk 8) Hak 9) Sorumluluk 10) Hak
- Bir kulüpte sporcuyum.

6.	1	Sorumluluk sahibidir.	✓
	2	Haklarının farkında değildir.	
	3	Düzenli bir yaşantısı vardır.	✓
	4	Rollerine uygun davranmaktadır.	✓
	5	Bilingsizce hareket etmektedir.	

AÇIK UÇLU

- Çevreyi temiz tutmak
 - Okul kurallarına uymak
 - İnsanlara saygılı davranmak
 - Ödevleri zamanında yapmak
 - Evdeki iş bölümüne katılmak
- Oyun oynamak
 - Sağlıklı beslenmek
 - Ülke yönetimine katılmak
 - Temiz bir çevrede yaşamak
 - Gerekli eğitim şartlarına sahip olmak

- Komşu komşunun külüne muhtaçtır.
- Güven duygumuz artar.
 - Karşılıklı ilişkiler güçlenir.
 - Kişiliğimiz olumlu yönde gelişir.
 - Birlik içinde, uyumlu yaşarız.

KAVRAMA TESTLERİ

Test - 1 1-A 2-C 3-D 4-B 5-A 6-D 7-B 8-C

2. KONU

Kültürel Zenginliklerin Birlikte Yaşamaya Katkısı

ÖRNEKLER

1. A 2. B 3. A 4. C

ALİŞTIRMALAR

- 1) ✓ 3) ✓ 4) ✓ 5) ✓ 8) ✓
- 1) D 2) Y 3) D 4) D 5) Y 6) D
- a) 4 b) 3 c) 1 d) 2

AÇIK UÇLU

- Üçtaş / Beştaş / Dokuztaş / İstop / Körebe / Mangala
- Farklı ülke insanları arasında kültürel bağların kurulmasını sağlar.
 - Doğal ve kültürel varlıklar tanınıyor, bunların önemi anlaşılır.
 - Bu varlıkların uluslararası boyutta koruma altına alınmasını sağlar.
- Kebap, baklava ve etli ekmek (Başka örnekler de verilebilir)

KAVRAMA TESTLERİ

Test - 2 1-B 2-D 3-A 4-C 5-D 6-C 7-A 8-B

3. KONU

Yardımlaşma ve Dayanışmada Beraberiz

ÖRNEKLER

1. D 2. C 3. D 4. D

ALİŞTIRMALAR

1. 1) ✓ 3) ✓ 4) ✓ 7) ✓ 10) ✓
2. 1) D 2) D 3) Y 4) D 5) Y 6) D 7) Y

KAVRAMA TESTLERİ

- Test - 3 1-C 2-B 3-D 4-D 5-A

ÜNİTE TESTLERİ

- Test - 1 1-A 2-C 3-D 4-B 5-C

- Test - 2 1-A 2-C 3-A 4-B 5-D

2. ÜNİTE
EVİMİZ DÜNYA

1. KONU

İlimizin Göreceli Konumu

ÖRNEKLER

1. D 2. C

ALİŞTIRMALAR

1. a) Güneydoğu Anadolu Bölgesi
b) Doğuda Şanlıurfa, kuzeydoğuda Adıyaman, kuzeybatıda Kahramanmaraş, batıda Osmaniye, güneybatıda Hatay, güneyde Kilis ve Suriye ile komşudur.
c) Akdeniz iklimi ve karasal iklim d) Antep fıstığı ve zeytin ağaçları
2. Öğrenci kendi yaşadığı ile göre cevaplayacaktır.

AÇIK UÇLU

1. Kocaeli ve Tekirdağ
2. İstanbul, Antalya, İzmir, Muğla
3. Öğrenci yaşadığı şehire göre cevaplayacaktır.
4. Edirne, Çanakkale, İzmir, Aydın, Muğla
5. Ekonomisi, komşuları, iklim ve bitki örtüsü, doğal ve tarihi güzellikleri, yer şekilleri vs.

KAVRAMA TESTLERİ

- Test - 1 1-A 2-D 3-C 4-B 5-D 6-C 7-A 8-A

2. KONU

Doğal ve Beşerî Çevremizdeki Değişim

ÖRNEKLER

1. C 2. D 3. B

ALİŞTIRMALAR

1. Öğrenci kendi yaşadığı ile göre cevaplayacaktır.
- 1) İnsan sayısı artmıştır. 2) Evet. Yeni fotoğrafta otomobiller dikkat çekmektedir. 3) Yeni 4) Eski
- 1) Resmi kayıtların olmaması, yetkililerin yaptığı hatalar, nakliyat şirketlerinin çalışmaları
2) Olumsuz etkilemiştir çünkü burası aynı zamanda yeşil bir alandır.

AÇIK UÇLU

1. Ekonomik ve güvenlik
2. Sel, deprem, çığ, heyelan vs

KAVRAMA TESTLERİ

- Test - 2 1-D 2-B 3-A 4-C 5-B 6-D 7-A 8-C